

HJÆLP

- STATEN BETALER

AARHUS TEATER • STORE SCENE

DANMARKSPREMIERE 17. NOVEMBER 1995

Nyttige sygdomme i forestillingen:

Lassas Feber:
*eksotisk virus, overføres
af insekter, medfører
indre blødninger.*

La Tourettes syndrom:
*psykiatrisk lidelse,
tvangsmæssige udtalelser
af obsceniteter, ofte
associeret med tics.*

Podagra:
*urinsyreigt ofte centreret
i storetåen.*

PIV BERNTH - INSTRUKTØR

Debuterede som instruktør i 1981 – og har siden instrueret på de fleste københavnske teatre og på TV.

Piv har arbejdet meget i lystspilgenren, og har iscenesat bl.a. "Skaf mig en Tenor", "Byens Bedste Bryster", "Rygter", "Forårskuller", musicalen "Tordenskjold" og "Magisk Cirkel".

På DR-TV var Piv Bernth instruktør på satireprogrammet "Den Gode, den Onde og den VIRKLI Sjove", samt på TV-serier og TV-spil. Senest har hun instrueret DR-TV's julekalender 1995 "Hallo, det er jul".

Piv Bernth har haft flere gæstespil på Aarhus Teater, bl.a. "Skaf mig en Tenor" og "Tordenskjold".

Der er første gang, at Piv Bernth instruerer Aarhus Teaters ensemble.

KARIN TRILLE HØY - SCENOGRAF

Karin Trille Høy (Trille) er uddannet dekoratør i "Den Permanente", hun kom ind på Statens Teaterskole som scenograf i '79. Og var færdiguddannet i 1983.

Siden har hun haft mange scenografiopgaver, bl.a. "Syng så Baby" (instr. Per Pallesen) på Betty Nansen Teatret, "Bortførelsen fra seraillet" af Mozart og "Fidelio" af Beethoven (instr. Peter Langdal) på Den Jyske Opera.

Design af en flyvende drage og forsidelayout til ARTE.

Tivoli har også haft bud efter Trille,

hvor hun har lavet scenografi til "Eddie Skoller Show" (instr. Peter Langdal).

Design & koncept på Fortællerrummet, Louisiana.

Trille er i gang med at lave Lille Betty Nansen om til Barokteater i miniudgave med Peter Langdal som instruktør.

Piv Bernth og Trille har arbejdet sammen før på bl.a. "Ta' brød med" (Betty Nansen Teatret) og "Forårskuller" (Nørrebro Teater).

Ligesom instruktøren på aftenens forestilling er det første gang Trille arbejder på Aarhus Teater.

*De statistiske data i
programmet er hentet
fra Statistisk Årbog, 1994 og
Mandag Morgen, nr. 14, 1995*

Hovedsponsor for Aarhus Teater

**House of
PRINCE**
AKTIESELSKAB

Forestillingen varer ca. 2 timer og 15 minutter incl. pause

De sociale udgifter i 1992 lå i alt på 2 474 333 mio. kr.

*Overførselsindkomsterne udgjorde i 1993 169 098 mio kr.
af statens udgifter mod 140 361 mio kr. i 1989*

FARCEMAGEREN MICHAEL COONEY OG HANS FORFÆDRE...

Af Jørgen Heiner

Med Michael Cooney og aftenens forestilling HJÆLP – STATEN BETALER! (Cash on Delivery) – der f.eks. også kunne hedde LIGE NED I FORET – har en ny farcemager set dagens og teatrets lys.

Farce traditionen, der er gammel og klassisk, har spor tilbage til kejsertidens Rom, hvor den såkaldte atellanerfarce var blandt publikums foretrukne teaterforhold. Det var en typekomedie – spillet med masker – grov og satirisk over for magthaverne og undertiden direkte farlig for de medvirkende. Den romerske historieskriver Sueton fortæller således, hvordan en atellanerforfatter/skuespiller blev levende brændt på teatrets arena på grund af en tvetydig vittighed om kejser Caligula.

Knapt så risikabelt var det for efterfølgende tider og genrer som middelalderteatrets gøglerfarcer og renæssancens commedia dell'arte, hvori antikens mimer og atellanerfarcens typefigurer levede videre, og øvede markant indflydelse på Molières teater.

Foragten for farcen, der ofte er karakteristisk blandt litteraters holdning til denne folkelige og først og fremmest sceniske genre, skulle allerede Moliere komme til at opleve. Men når kritikere fremhævede tragedien og den "højere" komedie som alene efterstræbelsesværdig for tidens digtere, så foretrak publikum farcens komik og satire – den forløsende latter. Og der kunne Moliere, i stykker som DE ZIIRLIGE DAMER og DOKTOR MOD SIN VILJE, levere den ægte vare.

Moliere kom selv til at påvirke vor egen Holberg og ikke mindst de engelske dramatikere i slutningen af 1600- og begyndelsen af 1700-tallet, der ofte baserede egne farcer på direkte lån fra hans stykker. Molières popularitet i London var stor, og franske gæstespil havde mindst én Moliereforestilling på repertoire.

Også i den sentimentale og følsomme periode i 1700-årenes England var farcen fortsat populær – ofte opført som efterstykke og modvægt til en tragedieforestilling.

I 1800-tallets Frankrig kom dramatikere som Labiche og især Feydeau til at præge udviklingen af den moderne farce – nu oftest et helaftensstykke, der behandlede en eller anden absurd situation som følge af forbindelser uden for ægteskabet – heraf navnet sovekammerfarce. Feydeau skrev mere end 60 farcer, hvoraf DAMESKRÆDERINDEN (1887) blev hans første store succes. Fra 1902 blev Feydeau introduceret for det engelske publikum, men da havde allerede en af teatrets mest sejlivede, engelske farcer set dagens lys – Bradon Thomas' CHARLEYS TANTE (1892), der hurtigt gik sin sejrsgang på Europas teatre, og bl.a. kom til København i 1894, hvor den ovenikøbet havde premiere på to teatre samtidig.

En tidlig eksponent for den moderne farce i England var, den idag næsten glemte, Arthur W. Pinero, hvis popularitet blev slået fast gennem en række velkomponerede stykker – bl.a. DET KÆRE BARN (The Magistrate, 1885), som opførtes på Folketeatret i København (1900). Pineros dramatiske produktion blev meget omfattende inden for forskellige genrer, men i senere perioder er det fortrinsvis hans farcer, som med held er blevet genopført i England.

Og nye stjerner dukkede op – i årtierne efter århundredeskiftet kom den amerikanske journalist og farcemager Avery Hopwood til at præge komikken i både amerikansk og europæisk teater. Med farcerne BEDRE FOLKS BØRN og især DEN GRØNNE ELEVATOR (Det Ny Teater, 1920) opnåede Hopwood også en stor popularitet i Danmark, og "elevatoren" er som bekendt et fortsat, tilbagevendende trækplaster på teaterrepertoire.

I årene efter 1. verdenskrig spillede danske teatre fortrinsvis amerikanske, franske og tyske farcer, mens de nyere engelske gik os forbi. Navne som Ben Travers, der markerede sig i London og skabte en række succesrige farcer på Aldwych Theatre fra 1923, og senere Brian Rix, der gjorde Whitehall Theatre til farcens hjemsted fra 1950, kom

dansk teater ikke til at stifte bekendtskab med. I stedet blev det amerikaneren Joseph Kesselrings gyserfarce ARSENIK OG GAMLE KNIPLINGER (Folketeatret, 1946), der trak det store publikum.

De engelske farcer med deres præcise dialoger i et perfekt drejet handlingsvirvar og med originalt tegnede mennesketyper blev først og fremmest videreført af Ray Cooney – far til aftenens forfatter – der først i samarbejde med bl.a. John Chapman og Tony Hilton fornyede genren, og – i et forrygende tempo – førte farcen frem til idag. Ray Cooneys absurde hændelsesforløb blandt tilsyneladende almindelige mennesker har tegnet genren gennem tre årtier, fra 1961, og hans produktivitet er fortsat stor. I 1970'erne kom dansk teater til at stifte bekendtskab med hans dramatiske krumspring. Folketeatret lagde for, efterfulgt af ABC-Teatret med IKKE LIGE NU, ELSKEDE (1970) og TAK, SÅ ER DET NOK FOR IAFTE (1977). Men det blev ÆGTEMAND PÅ DELTID (1985 og 1993) og DET BLI'R I FAMILIEN (1994), der for alvor slog Ray Cooneys navn fast herhjemme.

I denne sammenhæng skal dramatikere Joe Orton og Alan Ayckbourn ikke glemmes. Begge forfattere har med mellemrum "gæstespillet" i den traditionsrige farce og gjort det med stor originalitet og kvalitetssans.

Også aftenens forfatter, Michael Cooney, har bevæget sig væk fra den typiske "sovekammerfarce" selv om hverken utroskab, sidespring eller erotiske specialiteter helt kan undværes. I historien om social svindel og kreative husholdningsregnskaber i HJÆLP – STATEN BETALER bringer Michael Cooney publikum endnu tættere på nutidens hverdag og vilkår, uden at miste den accelererende galskab, som misforståelser, forvekslinger og fordrejninger forårsager af komiske situationer og afsløringer.

HJÆLP – STATEN BETALER er Michael Cooneys første skuespil – og det lover godt for fremtidens farce-elskere og for teatret.

God og grinagtig fornøjelse!

Linda Swan & Dr. Chapman

Hovedparten af alt måneskinsarbejde udføres af vestjyske mænd under 30 år

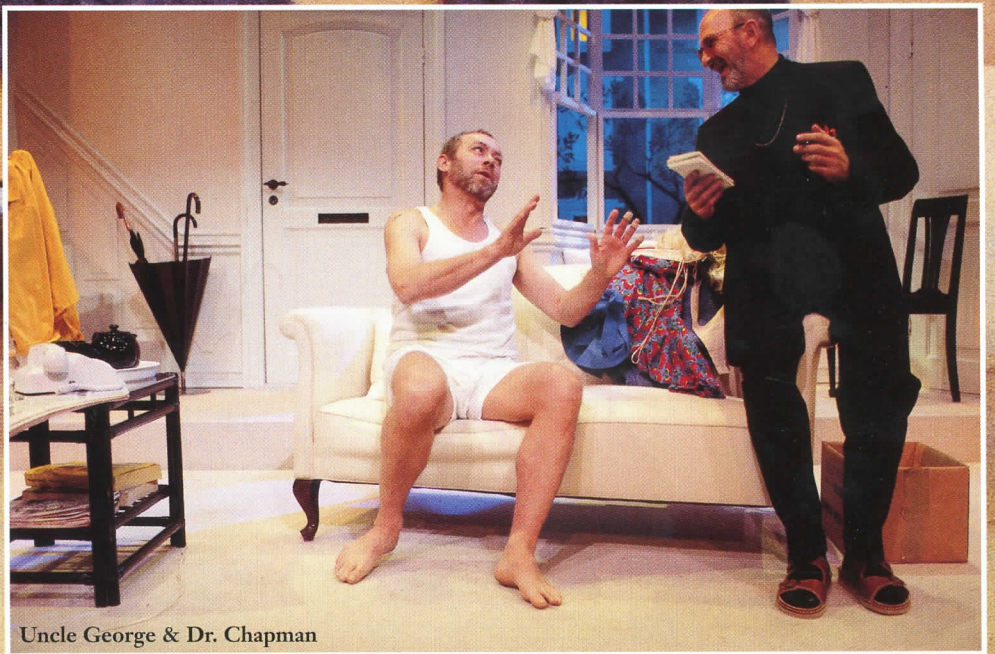
Antallet af personer, der udfører sort arbejde er steget fra 8,3% i 1980 til 15,4% i 1994

Sally Chessington & Mr. Jenkins

Norman Basset & Eric Swan

Uncle George & Dr. Chapman

HJÆLP - STATEN BETALER

AF MICHAEL COONEY

Iscenesættelse: Piv Bernth

Scenografi: Karin Trille Høy

Oversættelse: Ann Mariager

Lysdesign: Peder Jacobsen

Medvirkende

Eric Swan

Norman Basset

Linda Swan

Mr. Jenkins

Sally Chessington

Uncle George

Dr. Chapman

Mr. Forbright

Ms. Cowper

Brenda Dixon

Anders Baggesen

Kim Veisgaard

Ellen Hillingsø

Lars Høy

Merete Hegner

Henning Olesen

Jens Pedersen

Jens Zacho Böye

Karen-Lis Ahrenkiel

Mette Kolding

Forestillingsleder:

Jan Bach

Regissør:

Bruno Nielsen-Boreas

Suffli:

Hanne Wollf Clausen

Afvikling lys:

Jens Holm Larsen/

Peder Jacobsen

Afvikling lyd:

Kurt Bøje/

Anders Stadelund

Kostumer:

Connie Møldrup

Kostumiere:

Hanne Gissel,

Mehmet Hilmi

Teatermaler:

Anne-Marie Kjer

Frisør:

Britta Nygaard

Rekvisitører:

Viggo Bay,

Steen Jonassen

Originaltitel:

Cash on delivery

Urpremiere:

Theatre Royal, Windsor,

7. September 1994

Teaterforlag:

Wilh. Hansen

Cheflysdesigner:

Niels Emil Larsen

Chef lys/lyd:

Jens Ravn

Scenemester:

Kai Johansen

Overregissør:

Steen Boutrup

Teknisk chef:

Jørn Walsøe

Markedsføringschef:

Leif Due

Teaterchef:

Palle Jul Jørgensen

Foto fra afsluttende prøver:

Jan Jul

Programredaktion:

Jørgen Heiner & Leif Due

Program & plakat layout:

Smidstrup Grafisk Bureau

Tryk:

C.C. Print 92 ApS

MICHAEL COONEY

ÆBLET FALDER IKKE LANGT FRA STAMMEN

Michael Cooney begyndte at skrive da han gik på dramaskole i Amerika, i løbet af skoletiden fik han sat et stykke op på Monroe Theatre i Los Angeles. Samtidig skrev han mange småstykker som studiekammeraterne brugte ved optagelsesprøver. Han forlod Lee Strasberg Theatre Institute i 1989, og startede et produktionsselskab for film og fjernsyn. Selskabet, Thunder Road Pictures, arbejder han stadig tæt sammen med, og det giver ham forskellige opgaver, fra at instruere 20 lækre modeller på Malibu Beach til at lave trehundrede papirfly til en reklame. Michael Cooney har

også fået tid til at skrive 17 skuespil, hvor af tre blev solgt til USA sidste år.

Han betragter sig selv som meget heldig, fordi han i de senere år har kunnet arbejde så tæt sammen med sin far, Ray Cooney. De har samarbejdet over hele verden med farce-produktionerne **Run for your wife**, **Move over Mrs. Markham** og **It runs in the family**. Michael Cooney har også skrevet to børnebøger, **George The Germ** og **Adventures in the Land of Wishful Thinking**.

Senest har han skrevet en thriller **Point of Death**, som spillede med succes, en sæson i Leatherhead og

Liverpool. Af film har Michael Cooney lavet **Deadley Ambition**, skrevet og iscenesat Jake Frost i Amerika, og senest har han skrevet thrilleren **Murder in Mind** som er solgt til, og skal filmes i Amerika i 1996.

Aftenens forestilling **Hjælp – Staten betaler** (*Cash On Delivery*), der er Michael Cooneys første skuespil, skrevet i 1993, havde stor succes på Palace Theatre, Westcliff og på Theatre Royal, Windsor hvor Michael Cooney også iscenesatte. Stykket er tillige opført i Norge og solgt til bl.a. Polen.

Arbejdsløsheden steg fra 1,0% i 1970 til 12,4% i 1993

*De udbetalte beløb for indkomsterstattende ydelser var
1978 563 mio. kr. i 1986 og i 1992 2 235 880 mio. kr.*

Mr. Jenkins & Ms. Cowper

Eric Swan, Mr. Forbright & Linda Swan

*Medregnes sort arbejde i antallet af langtidsledige for 1984,
skønnes det overvurderet med 7.600 fuldtidsledige*

Anmeldte tilfælde af bedrageri udgjorde i 1993 8792 stk. heraf blev 5827 stk. opklarede

Sally Chessington, Norman Basset & Uncle George

Sally Chessington & Norman Basset

Brenda Dixon & Mr. Jenkins

Eric Swan, Mr. Jenkins & Ms. Cowper

Ms. Cowper, Linda Swan, Eric Swan & Norman Basset

Den samlede offentlige sektors udgifter lå i 1993 på mio. kr.: 565 338, heraf udgjorde forsvaret 17 795, samfundsmæssige og sociale forhold 368 991, undervisning 68 072, social tryghed og velfærd 227 240, sikringsydelser 166 849

Eric Swan, Uncle George & Norman Basset

Dr. Chapman & Uncle George

FORBRUGER-VEJLEDNING

Af Jacob Haugaard, MF

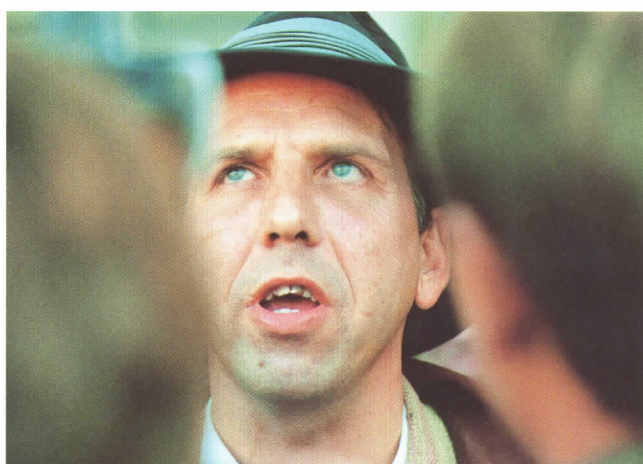
Hvis jeg skulle give folk en vejledning i at omgås socialkontoret skulle det lyde sådan nogenlunde som her:

Systemet er ikke indrettet for folk der gerne vil hjælpes lidt, så sørg for at blive opgivet i en fart. Lad være med at vise for meget initiativ. Det kan let blive misforstået og ende med at du er omskolet til anlægsgartner før du får set dig om. Jeg syntes personligt det er synd for anlægsgartnerne. Systemet virker sådan at du efter mange fortrædeligheder langt om længe får foretræde for en socialrådgiver. Lad være med at tage dit pæne tøj på. Hel-

lere nogle gamle klude, da det kan ende med lønglidning til nyt tøj. Når du så står overfor socialrådgiverens skrivebord, må du gerne se ud som om du kunne finde på at stjæle telefonen eller stativet med stempler, det giver som oftest ekstra, eller også frholder det vedkommende socialrådgiver fra at snage i dit privatliv. Grundlægg myten om dig selv som opgivet. Det gør at du hen ad vejen springer køen over i venteværelset og får dine skillinge hurtigt. Set fra bistandsmodtagerens synsvinkel, er alle bevægelser fra socialrådgiverens side der ikke

bevæger sig i retning af højre øverste skuffe i skrivebordet fuldstændig uinteressante. I øverste højre skuffe ligger udbetalingsbilagene. Når socialrådgiverens hånd nærmer sig denne skuffe, ved man at ens underdanige spytslikkende selvudlevering er ved at være overstået og at frugten kan høstes af denne fuldkomne underkastelse, der skal til for at opfylde kriterierne for hjælp.

ERGO: Det sværeste ved at gå på socialhjælp er at holde masken, fra man får udbetalt pengene, til man sidder ude i taxaen.

MADS WINTER POUFFOTO